

forpligtelser f.eks. ved at stille sikkerhed for opfyldelsen.

Den part, som vil indstille sin opfyldelse, kan efter litra a basere sin bedømmelse af sandsynligheden for, at modparten ikke opfylder en væsentlig del af sine forpligtelser, på en alvorlig mangel på evne til at opfylde eller manglende kreditværdighed. Bedømmelsen kan således baseres på den omstændighed, at modparten ikke har kunnet opfylde en lignende aftale med en anden part, eller at opfyldelsen af en sådan aftale har vist, at modparten f.eks. savner den tekniske sagkundskab, som er nødvendig for, at den foreliggende aftale skal kunne opfyldes.

Også forandringer i de ydre forhold kan lægges til grund ved bedømmelsen af, om modparten ikke vil kunne opfylde aftalen. Hvis f.eks. den stat, i hvilken modpartens forretningssted er beliggende, bliver krigsramt, og dette udelukker tilførsel af sådanne råvarer, som er nødvendige for opfyldelsen, eller indebærer hindringer for, at varen kan sendes, kan denne omstændighed danne grundlag for, at opfyldelsen indstilles eller undlades.

Efter litra b kan en part også indstille sin opfyldelse, hvis det på grund af modpartens adfærd under forberedelserne til aftalens opfyldelse eller under hans opfyldelse af aftalen viser sig, at modparten ikke vil opfylde en væsentlig del af sine forpligtelser. Der kan f.eks. være tale om, at modparten ikke skaffer det materiale, som er nødvendigt for tilvirkningen, eller at kvaliteten på arbejdsresultatet ved tilvirkningen af visse dele er af en sådan beskaffenhed, at heller ikke slutproduktet vil kunne komme til at være mangelfri.

For at en part skal have ret til at indstille sin opfyldelse, må de omstændigheder, der er anført i stk. 1, vise sig efter aftalens indgåelse. Heri ligger, at en part ikke kan gøre retten til at indstille sin opfyldelse gældende på grund af omstændigheder, som parten kendte eller burde kende ved aftalens indgåelse. Derimod er det ikke nødvendigt, at der skal være indtrådt en ændring i modpartens forhold efter aftalens indgåelse. Det er tilstrækkeligt, at omstændighederne først er blevet synlige for parten efter dette tidspunkt.

Efter stk. 2 kan en sælger, som allerede har afsendt varen, når de omstændigheder, der er omtalt i stk. 1, viser sig, hindre, at varen overgives til køberen. Dette gælder, selv om køberen allerede har modtaget dokumenter, som giver ham ret til at kræve varen udleveret, f.eks. et CMR-fragtbrev eller konnossement. Stk. 2 gælder imidlertid direkte kun i forholdet mellem køberen og sælgeren. Sælgerens standsningsret kan iøvrigt efter særlige regler eksstingveres, hvis køberen overlader dokumentet til en godtroende tredje-

mand, jf. for dansk rets vedkommende sølovens § 166 om konnossementer.

Det fremgår af stk. 3, at den part, som indstiller sin opfyldelse, skal meddele modparten dette, og at han skal fortsætte opfyldelsen, hvis modparten stiller tilstrækkelig sikkerhed for sin opfyldelse. Køberen kan således fjerne forudsætningerne for, at sælgeren indstiller sin opfyldelse, ved at stille sikkerhed for betalingen af købesummen. Det må i så fald være en betingelse, at sikkerheden kan realiseres på det tidspunkt, hvor købesummen forfalder til betaling. Når det gælder sælgerens opfyldelse kan en lignende sikkerhed komme på tale, hvis grunden til, at køberen har undladt sin opfyldelse, er den, at sælgerens kreditværdighed er blevet tvivlsom. Hvis der er opstået tvivl om, hvorvidt sælgeren formår at opfylde de kvalitetsmæssige krav til ydelsen, som er forudsat i aftalen, kan en sikkerhed af denne karakter derimod ikke fjerne tvivlen. Køberen behøver ikke at fortsætte med sin opfyldelse alene af den grund, at han får en sikkerhed for sine eventuelle erstatningskrav, idet sikkerheden tillige må tage højde for kvaliteten af sælgerens præstation.

I købelovens § 39 er der regler om standsningsretten, der i alt væsentligt svarer til reglerne i artikel 71. Disse regler gælder imidlertid direkte kun til fordel for sælgeren ved køberens manglende betalingsevne, men antages efter omstændighederne at kunne anvendes analogt på sælgerens forhold. Om tilfælde, hvor en part kommer under betalingsstandsning eller konkurs, findes regler i konkursloven.

Til artikel 72

Artikel 72 vedrører retten til at hæve købet før tiden for opfyldelse på grund af anteciperet misligholdelse fra modpartens side. For at købet skal kunne hæves, må det være åbenbart, at modparten vil komme i væsentlig misligholdelse. Dette kan f.eks. være tilfældet, fordi køberen har annulleret købet eller i øvrigt meddeler, at han ikke har til hensigt at opfylde aftalen. Tilsvarende kan fremgå af en meddelelse fra sælgeren, eller f.eks. af at sælgeren sælger varen til anden side. I andre situationer bør parterne være opmærksomme på de risici, som er forbundet med ophævelse på grund af en anteciperet misligholdelse, og derfor overveje at gå frem efter stk. 2 for at udelukke denne usikkerhed.

Efter stk. 2 skal den part, som har til hensigt at hæve købet, meddele modparten sin hensigt, for at give denne mulighed for at stille sikkerhed eller give anden fyldestgørende tilsikring for sin opfyldelse og derigennem fjerne ophævelsesgrunden. Der er taget hensyn til, at det i visse situationer kan være nødvendigt at hæve købet, uden at en sådan meddelelse kan